

TRIADA

REVISTA DE SPECIALITATE A
CADRELOR DIDACTICE DIN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL SPECIAL ȘI
SPECIAL INTEGRAT AL
JUDEȚULUI BRAȘOV

Nr. 3 / 2023
Brașov 2023

TRIADA

REVISTA DE SPECIALITATE A CADRELOR DIDACTICE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SPECIAL
ȘI SPECIAL INTEGRAT AL JUDEȚULUI BRAȘOV

ISSN 2821 – 8167
ISSN – L 2821 – 8167

Coordonator:

CENTRUL JUDEȚEAN DE RESURSE ȘI ASISTENȚĂ EDUCAȚIONALĂ BRAȘOV

BRAȘOV

2023

PRACTICI PRIVIND EDUCAȚIA INCLUZIVĂ

Profesor itinerant și de sprijin, LAZĂR ALINA-GIANINA
Centru Școlar pentru Educație Incluzivă Brădet- Săcele

Integrarea unui copil cu CES presupune plasarea/ transferul acestei persoane cu dificultăți dintr-un mediu separat într-unul obișnuit, de colaborare și cooperare. Altfel spus, integrarea este o acțiune ce se realizează asupra persoanei și implică o continuă transformare.

În mediul școlar, integrarea reprezintă procesul de educare a copiilor cu sau fără cerințe educaționale în același spațiu și aceleași condiții, având ca scop final participarea tuturor copiilor la activitățile școlare și extrașcolare.

Educația integrată a copiilor cu CES are în vedere dezvoltarea capacităților fizice și psihice a acestora care să-i apropie cât mai mult de copiii normali. Acest tip de educație a copiilor cu CES presupune crearea unor programe cu caracter recuperator, stimularea potențialului restant, ce permite dezvoltarea unor funcții care să le suplinească sau să le înlocuiască pe cele deficitare, crearea unui climat afectiv în vederea formării motivației pentru învățare și formarea unor abilități de socializare și relaționare cu cei din jur.

În orice școală integratoare, dificultățile de învățare sunt considerate probleme în activitatea didactică. Rezolvarea acestor probleme reprezintă o provocare pentru cadrele didactice și trebuie privite din mai multe puncte de vedere-

1. Legate de elev
2. Legate de grup
3. Legate de propria persoană

În ceea ce privește rezolvarea problemelor legate de elev se are în vedere cunoașterea de către cadru didactic a individualităților copiilor și detectarea dificultăților cu care se confruntă.

Legat de grup, cadrul didactic trebuie să cunoască relațiile din clasa sa și să folosească anumite tehnici de negociere, colaborare, cooperare și comunicare în activitățile de grup.

Cu privire la propria persoană, cadrul didactic din școală trebuie să-și folosească experiența într-un mod empatic, să colaboreze cu toate cadrele didactice din școală, cu părinții elevilor și să se informeze permanent de practici noi pe care să le folosească în activitățile sale.

După ce cadrele didactice au reușit să identifice și să se documenteze în legătură cu dificultățile de învățare ale fiecărui elev și particularitățile acestora, pot să-și conceapă/să adapteze activitățile de predare-învățare-evaluare orientate către nevoile speciale ale acestora.

Cele mai folosite metode de lucru cu elevii cu nevoi speciale sunt

- 1.- cadrul didactic itinerant și de sprijin să fie permanent în clasă alături de elevul CES și să-l sprijine ori de câte ori acesta are nevoie
- 2.- în timp ce elevii din clasă lucrează la o activitate dată, cadrul didactic se poate ocupa de unul sau doi elevii CES, reluând cu aceștia cele mai importante momente ale lecției
- 3.- elevii din clasă lucrează la o activitate, iar cadrul didactic poate să explice elevilor CES o fișă de lucru individuală, legată de tema comună
- 4.-organizarea elevilor pe grupe, pe nivel de abilități. Cadrul didactic trece de la un grup la altul pentru a oferi ajutor adecvat celor din grup
- 5.- elevul CES este ajutat de un alt coleg de clasă, care dorește să-l ajute după ce și-a terminat el sarcina de lucru.

Un rol important în cadrul activităților îl au cu precădere metodele activ-participative, care stimulează interesul pentru cunoaștere. Lucrul în perechi sau în grupe mici de elevi au dus la dezvoltarea comunicării și la colaboare în realizarea sarcinilor date.

Jocul, cântecul, jocurile cu text și cântec, modelajul, desenul, pictura sau alte activități din cadrul terapiilor ocupaționale au un rol deosebit în dezvoltarea atenției, memoriei, gândirii, imaginației și la desfășurarea întregului act școlar. Elevii îndrăgesc aceste metode activ-participative chiar dacă copiii cu CES nu le înțeleg în totalitate, ei solicită să participe la ele.

În timp, copiii lipsiți de ajutorul de care au nevoie vor deveni adulții care au de suferit. Lipsa ajutorului lasă amprente adânci asupra viitorului adult.

Bibliografie:

Cojocaru, Venera Mihaela, 2004, *Terapia și metodologia instruirii*, Editura Didactică și Pedagogică, București.

Gherguț, Alois, 2006, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*, Editura Polirom, Iași

Gherguț, Alois, 2016, *Eucația incluzivă și pedagogia diversității*, Editura Polirom, Iași

FANTEZIA ȘI MÂINILE DIBACE ALE ELEVILOR INTEGRAȚI ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Prof. itinerant și de sprijin Pupăză Gabriela-Ionica
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Brădet, Săcele

Activitățile practice sunt deosebit de atrăgătoare pentru marea majoritate a copiilor. Ele contribuie la dezvoltarea personalității lor, împreună și în strânsă legătură cu alte activități care se desfășoară în școală. Prin intermediul lor copiii iau contact cu unele forme simple de muncă fizică. Îmbinarea muncii fizice cu cea intelectuală, realizată în cadrul activităților practice permite dezvoltarea atât a capacităților fizice ale copiilor cât și a celor intelectuale. Prin intermediul lor se asigură familiarizarea cu unele elemente simple ale activității de producție, precum și formarea unor deprinderi practice de muncă.

Prin aceste activități de abilități practice copilul învață să-și coordoneze mișcările, capătă pricepere și îndemnare, își formează unele deprinderi practice de a opera cu diverse materiale și instrumente. Oferă posibilitatea de a exprima în mod creativ cunoștințele dobândite în cadrul altor discipline, de a educa simțul estetic, de a îmbunătăți sfera afectivă prin educarea în spiritul dragostei și respectului pentru muncă.

Caracterul practic-aplicativ al activităților de abilități practice permite îmbinarea muncii fizice, practice și intelectuală. Rolul abilităților practice se concretizează în dezvoltarea psihomotorie, intelectuală, afectivă și estetică a copilului.

Experiența acumulată în desfășurarea activităților practice cu elevii cu cerințe educative speciale integrați în învățământul de masă mi-a întărit convingerea că în cadrul acestora, personalitatea lor se manifestă divers. În acest sens am urmărit și m-am preocupat să organizez și să desfășor activități în care copiii, conform aptitudinilor fiecăruia, să aplice în mod creator sarcinile, am creat un climat propice desfășurării lor, am legat activitățile practice de cunoștințele pe care le aveau, am legat activitățile manuale de anotimpul de afara, de sărbătorile religioase și evenimentele importante de peste an.

În lucrul cu elevii integrați am apelat la diferite tehnici de rupere sau tăiere și lipire a hârtiei (colajul și decupajul) precum și tehnica plierii hârtiei (îndoirea sub diferite forme).

Exemple de tehnici utilizate:

- tehnici de rupere sau tăiere a hârtiei:
 - colajul (forme rupte spontan, forme tăiate spontan și forme tăiate precis), decolajul, mozaicul;
 - mototolirea hârtiei;
 - perforarea hârtiei;
 - țesutul cu fâșii de hârtie;
 - rularea hârtiei (quilling);
 - tehnica „persan”;
 - tehnica șervețelului;
- tehnici de pliere a hârtiei: - origami, kirigami;
- crearea obiectelor tridimensionale din carton reciclabil (cofraje de ouă, rolă de hârtie igienică, cutii de conserve, etc);

Obiectele confecționate din hârtie folosind tehnicile prezentate au avut o largă utilizare în cadrul activităților de matematică sau cunoașterea mediului precum și pentru decorarea clasei și a școlii (podoabe pentru pomul de iarnă, decorațiuni pentru ferestrestre, coronițe pentru ușă, tablouri, etc...). Lucrările realizate de elevi au împodobit clasele și holurile școlii cu diferite ocazii. Prin intermediul acestor activități, elevii au conștientizat trecerea timpului și succesiunea anotimpurilor. Creațiile lor au reflectat perioada anului în care se aflau anunțând venirea toamnei, a iernii cu Sărbătorilor de iarnă sau a anotimpului primăvara cu Ziua Mărțișorului, Ziua Mamei și a Paștelui, apoi sosirea verii cu Ziua Copilului. Pereții școlii s-au umplut de veselie și culoare creându-se o atmosferă caldă și primitoare.

Zilele de 1 Martie și 8 Martie au fost sărbătorite cu mare bucurie. Elevii au confecționat mărțișoare și felicitări pe care le-au oferit cadrelor didactice în semn de recunoștință pentru implicarea și sprijinul lor. În acest mod elevii au înțeles faptul că suntem datori să mulțumim pentru ceea ce primim și că prin gesturi mici putem aduce bucuria în sufletul unei persoane.

Munca elevilor din cadrul atelierelor de creație nu a rămas nevalorificată. Cu produsele realizate, elevii au participat la diverse concursuri și simpozioane și au fost răsplățiți cu premii numeroase. Deasemenea, cu lucrările realizate de aceștia s-au organizat expoziții care au avut ca scop evidențierea capacității lor de creație.

Expozițiile au avut teme diverse și au fost organizate cu ocazii care au respectat tema dată (expoziția cu titlul „Toamna aurie”- frumusețea și bogăția toamnei, „Ne primenim pentru sărbătoarea Crăciunului”-tradiții și obiceiuri, frumusețea anotimpului iarna, „Mărțișoare și flori pentru mama”- simbolistica anotimpului primăvara).

Activitățile derulate în cadrul atelierelor de abilitate manuală au fost pe placul elevilor și au contribuit la:

- valorificarea aptitudinilor emoționale, cognitive și artistice ale elevilor;
- afirmarea, cunoașterea și stimularea potențialului creativ al elevilor cu cerințe educative speciale;
- formarea gustului pentru frumos;
- creșterea capacității de exprimare a gândurilor și sentimentelor în mod artistic;
- dezvoltarea dragostei pentru frumosul din natură;
- cultivarea simțului estetic;
- dezvoltarea libertății de expresie a copiilor;
- îmbunătățirea imaginii elevilor cu cerințe educative speciale în rândul celor din care fac parte;

Am constatat cu satisfacție progresele înregistrate de elevi sub aspectul receptiv al îndemnării și priceperii, a dorinței de a cunoaște și de a munci, precum și bucuria obținerii unor rezultate bune. În timp, pentru majoritatea elevilor, activitățile practice au devenit activitatea lor preferată.

Procesul însușirii de către copii a acestor deprinderi este de lungă durată și se realizează treptat, în urma muncii sistematice sub îndrumare directă, iar pentru a dezvolta copiii creativitatea însuși coordonatorul trebuie să dea dovadă de calități creatoare.

Terapia ocupațională desfășurată în orele de îndelungate practice și abilitare manuală strâns legată cu celelalte activități didactice este o metodă terapeutică. Elevul este stimulat să lucreze spre a-și satisface anumite cerințe vitale, de creștere a dorinței de a participa la viața de grup, de a se integra în viața socială.

Cadrul didactic are libertatea de a alege tipul de activitate în funcție de particularitățile elevilor, de dificultățile și dezvoltarea psihomotrică a fiecărui elev.

Activitățile de abilități practice au contribuit la influențarea în mod pozitiv a dezvoltării intelectuale a elevilor integrați, deoarece le-a oferit posibilitatea de a constata direct cum se poate aplica în practică anumite cunoștințe însușite anterior. Caracterul practic al activităților manuale a permis îmbinarea muncii fizice cu cea intelectuală, ceea ce a contribuit la dezvoltarea psihofizică, intelectuală, morală, estetică și afectivă a subiecților. Scopul aplicării tehnicilor prezentate mai sus nu a fost numai acela de a ameliora psiho-motricitatea, ci de a acționa asupra întregii personalități a elevului în vederea recuperării lui pentru a practica în viitor o profesie utilă societății prin care acesta să se realizeze plenar.

Temele colective la care au contribuit le-a oferit prilejul de a se convinge de utilitatea muncii lor și de valoarea acesteia, fapt ce a dus la creșterea încrederii în forțele proprii și la conștientizarea apartenenței la un grup fiind obligați să interacționeze cu colegii de echipă.

Acest tip de activități au impresionat în mod plăcut prin varietatea materialului, prin cromatica deosebită și prin multitudinea elementelor de realizat.

Bibliografie:

1. Gherguț, A. *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe educative speciale- strategii de educare integrată*. Iași: Editura Polirom. (2001).
2. Herseni, I. *Curs: Strategii de învățare prin cooperare*, modulul I, II, III- Step by Step
3. Mușu, I., Taflan, A. *Terapie educațională complexă și integrată*. București: Editura Pro-Humanitate. (1997).
4. Popovici, D.V. *Introducere în terapia ocupațională*. București: Editura Pro-Humanitate. (2000).

POVEȘTILE TERAPEUTICE ÎN EDUCAREA ELEVULUI CU CES

Prof. itinerant și de sprijin Ana-Georgiana Marinkovic

C.S.E.I. Brădet-Săcele

Competența lingvistică reprezintă o adevărată provocare atât pentru elevii cu cerințe educative speciale cât și pentru cadrele didactice. Din momentul însușirii cititului, următoarea sarcină care îi revine profesorului este cultivarea interesului pentru lectură.

Lectura are numeroase beneficii , ajută la exersarea cursivității citirii, dezvoltă vocabularul, gândirea critică dar și latura socio-emoțională a elevilor. Am ales ca instrumente ajutătoare în acest proces de învățare, poveștile terapeutice datorită dezvoltării complexe pe care acestea o oferă.

Poveștile terapeutice folosesc metaforele și simbolurile pentru a transmite un mesaj-morală, pe care elevii îl învață experiential, aplicându-l în situațiile de viață pe care le întâlnesc. Prin puterea exemplului, elevii asociază fără să conștientizeze, situațiile întâlnite în viața reală cu anumite experiențe ilustrate în poveste. Prin deducție, fără a primi indicații directe, elevii descoperă soluții pentru dificultățile cu care aceștia se confruntă.

Scopul poveștilor terapeutice este de informare, educare și dezvoltare personală a elevilor. Pe măsura utilizării acestora am observat că:

- elevii devin prieteni cu cărțile datorită faptului că întâlnesc povești care fac parte din realitatea lor înconjurătoare;
- dezvoltă motivație pentru lectură datorită dimensiunilor reduse ale textelor precum și a limbajului ușor de înțeles;
- previne teama de a fi judecat datorită faptului că elevul preia rol de spectator la situațiile pe care le întâmpină personajele, facilitând astfel comunicarea între elev și adult

În continuare vă prezint un fragment extras din povestea terapeutică „Carapacea neputinței”, volumul „Te plac așa cum ești” și modalitatea interactivă de aplicare la finalul lecturii.

„Noua Melisa reușea să își îndrepte corpul, umerii, pieptul și să își ridice privirea. Gândirea era mai limpede, se simțea mai bine. Optimismul își făcuse mai mult loc în inima sa. S-a obișnuit să se privească în oglindă. A fost temătoare la început, totul a fost greu, dar a făcut acest exercițiu treptat, deoarece îi era teamă să deschidă ochii. S-a împrietenit cu vocea critică din

mintea sa, iar vorbele care demult au facut-o să sufere și să se închidă au devenit tot mai mici și mai neînsemnate. Erau doar păreri ale unor persoane care nu au acceptat diferențele și s-au simțit diferite, la fel ca și ea. Cel mai mare pas pe care Melisa a reușit să-l facă a fost să se deschidă, să iasă de sub carapacea neputinței, pentru a se cunoaște mai bine. Puterea vine din interior, chiar dacă din exterior apar mereu obstacole, fiind imposibil să fim plăcuți de către toată lumea. Cei cu care s-a împrietenit i-au arătat că suntem unici, diferiți, fiecare fiind frumos în felul său. Sunt atâtea moduri prin care ne putem arăta frumusețea în lume!”

Una din metodele cele mai îndrăgite de elevi în cadrul activităților de lectură este metoda cubului adaptata astfel, pe baza poveștii „Carapacea neputinței”:

DESCRIE „Cum arată Melisa?”

COMPARĂ „Prin ce se aseamăna Melisa cu alți copii și prin ce se deosebește de aceștia?”

ANALIZEAZĂ „Cum gândește Melisa despre ea?”

ARGUMENTEAZĂ „Ce părere ai despre povestea Melisei?”

ASOCIAZĂ „Ai întâlnit vreodata copii care seamăna cu Melisa?”

APLICĂ „Cum ai proceda dacă Melisa ar fi colega ta de clasă?”

Bibliografie:

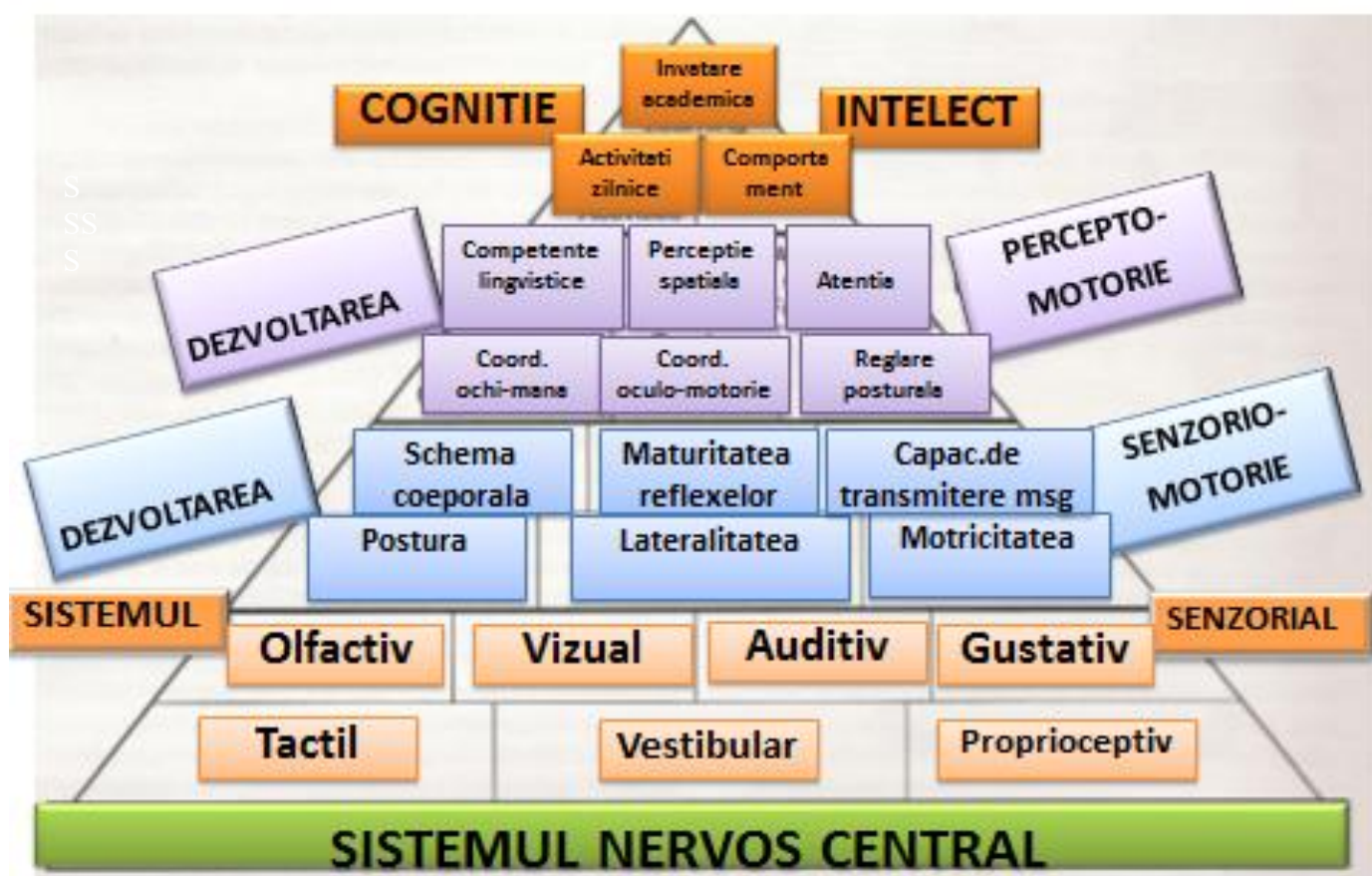
1. V. Pierre, „Ajutorul strategic pentru elevii cu dificultati scolare”, 2011, Editura Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca;
2. E. Mîndru, L. Borbeli, D. Filip, M. Gall, A. Niculae, M. Nemțoc, D. Todoruț, F. Topoliceanu, „Strategii didactice interactive”, 2010, Ed. Didactica Publishing House, București;
3. M. Cotici. A.G. Marinkovic, „Te plac așa cum ești-povești terapeutice”, 2022, Editura Agaton, Brașov.

Gardin

PSIHOMOTRICITATEA

Exemple de bune practici și fișe de lucru aplicate copiilor cu CES

Corpul uman este adesea asemuit cu o mașinărie perfectă. Pentru a putea înțelege ce se întâmplă în corpul nostru, trebuie să înțelegem cum funcționează această mașinărie și ,mai ales, rolul fundamental pe care îl are stimularea senzorio-percepto-motorie pentru o dezvoltare armonioasă.

Sistemul senzorial

- Cele cinci simțuri de bază : auzul, văzul, gustul, mirosul și pipăitul .
-percep semnalele care vin dinspre mediu spre corpul nostru
- Simțurile ascunse : PROPRIOCEPTIV –poziție și mișcare
VESTIBULAR – spațialitate și echilibru

-percep semnalele din interiorul corpului nostru care ne transmit unde este corpul nostru în spațiu și cum se mișcă.

Studiul psihomotricității are un rol determinant în organizarea procesului instructiv-educativ-recuperator pentru toate vârstele și tipurile de oameni. În general, handicapul de intelect implică lipsa bagajului psihologic al primei copilării, ceea ce necesită ca printr-o educație algoritmică să se reia și să se completeze cunoștințele privitoare la mecanismele motorii și psihomotrice care determină bază pentru toate mecanismele mentale, pregătind formele de activitate intelectuală superioară.

Educarea psihomotricității ocupă un loc important în terapia educațională, ținând cont de faptul ca deficiența mintală este asociată, în general, cu debilitatea motrică.

FIȘĂ DE EVALUARE PSIHOMOTRICĂ

Aceasta trebuie să cuprindă următorii itemi:

1.Motricitatea generală :

- a) Mobilitatea capului și a gâtului;
- b) Motricitatea membrelor superioare;
- c) Motricitatea membrelor inferioare ;

2.Motricitatea fină: include toate activitățile copiilor care au nevoie de precizie și un nivel ridicat de coordonare.

3.Schemă corporală

4. Lateralitate

5.Structuri perceptiv-motrice de bază:

- culoare
- formă și mărime
- spațiu
- Timp

Rezultatele se înregistrează în *Fișa de evaluare psihomotrică*, fișă care constituie unul din pilonii de bază ai intervenției educaționale și terapeutice .

CUVINTE DE FINAL...

- “Ocupația copilului este aceea de a se juca”. Copiii învata prin joc, deci dragi colegi , activitățile trebuie să fie destinate , distractive!
- Copilul, să fie în centrul atenției dumneavoastră! Când lucrați cu el, limpeziți-vă mintea, uitați de problemele personale, *fiți acolo!*
- Învățați să fiți un bun *detectiv* , observând copilul, ceea ce-l motivează , dar mai ales cum răspunde la anumiți stimuli și cum se comportă în anumite activități.
- Începeți cu acele activități în care se simte confortabil și a avut rezultate pozitive, apoi, treptat introduceți noutățile, provocările.

Bibliografie :

MOTET, D (2001), *Psihopedagogia recuperării handicapurilor neuromotorii*, Editura Fundației Humanitas.

VERZA, E (1982), *Ce este logopedia?*

VRASMAS, E (1994), *Terapia tulburarilor de limbaj*, Bucuresti.

Amalia Bulea si Angela Tata(coord),**Profesorul, cel care deschide o fereastră catre lume**-ghid metodic pentru invatamantul special, Editura Gotic, Brasov 2013

Surse internet:

<https://www.facebook.com/NewOdyssey.ro/photos>

<https://www.pinterest.com/cupictograme>

<https://profesoriitineranti.wordpress.com/tag/ghid-invatare-cu-pictograme>

Cassie @ 3Dinosaurs.com

<https://Educacion preescolar>

<http://www.orientacionandujar.es/2015/01/22/conjunto-de-sesiones-de-psicomotricidad-para-3-anos-educacion-infantil-o-preescolar/>

<http://search.tb.ask.com/search/AJimage.jhtml?searchfor=LA+PSICOMOTRICIDAD+EN+EDUCACION+INFANTIL>

<http://www.cabinet-logopedic-alexia.ro/importanta-dezvoltarii-psihomeotrice-a-copilului/>

<https://annetharresseconsulting.wordpress.com/2012/03/29/03-pictograme-actiuni-color/>

<http://www.imageneseducativas.com/wp-content/uploads/2015/02/Juegos-para-trabajar-la-motricidad-fina.pdf>

www.audreyschilaty.com

www.krokotak.com

Imagini : TATIANA CORCIOVEI

<http://gabi.csms.ro/index.php?fel=5&pag=3>

METODA DUI (UDL) - PROIECTAREA UNOR MEDII DE ÎNVĂȚARE FLEXIBILE, INCLUZIVE ȘI CENTRATE PE ELEV

drd. Petronela Piticari – Asociația ”Bucuria Vieții”
prof. consilier școlar Roxana Blaj CJRAE Brașov

1. Abordări ale incluziunii educaționale a copiilor cu CES

- 1.1. **Abordarea individualizată** se referă la politicile și practicile educaționale orientate spre identificarea și valorizarea punctelor forte ale copiilor. Această viziune implică trecerea de la o abordare deficitară, care pune accentul pe probleme și patologii, la abordarea din perspectiva a ceea ce poate și reușește mai bine individul.
- 1.2. **Abordarea holistică** ia în considerare persoana ca întreg și contribuie la dezvoltarea, perfecționarea fiecărei părți a acestui întreg (emoțională, fizică, intelectuală, spirituală)
- 1.3. **Abordarea centrării pe profesor versus centrarea pe elev.** În cazul centrării pe profesor – deciziile aparțin cadrului didactic: controlul total asupra modului de învățare (când, unde, cum și în ce ritm învață copilul). Acest lucru determină oportunități reduse pentru copii de a alege.

Centrarea pe elev, sub îndrumarea profesorului, presupune asumarea de către fiecare elev a responsabilității proprii învățării, dezvoltând pe parcursul acestui proces, competențe metacognitive și autoevaluative (competențe de educație permanentă). De asemenea, se dezvoltă gândirea critică accentul fiind pus pe înțelegere și aplicare, învățare interactivă, exploratoare, bazată pe cercetare, planificare și colaborare.

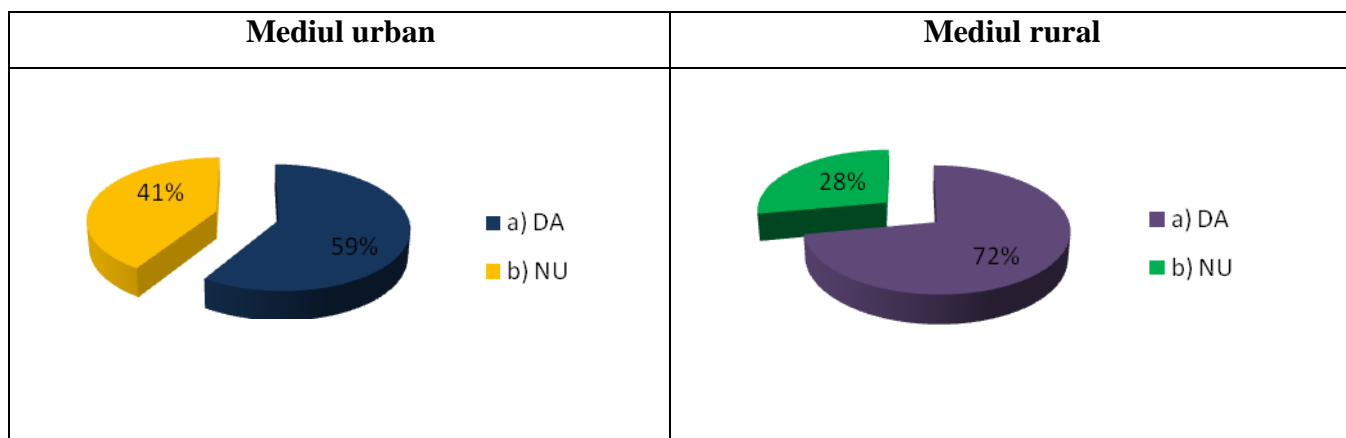
2. Minicercetare privind mediului de învățare din școală

Pentru a realiza o analiză comparativă caracteristicile mediului de învățare din mediul urban și din cel rural, ne-am propus o minicercetare pe un lot de 48 de cadre didactice (24 din școli din mediul urban și 24 de școli din mediul rural) care predau la clase în care sunt integrați copii cu CES.

Chestionarul a fost aplicat în data de 5 decembrie 2022 în 8 școli din mediul urban și în 8 școli din mediul rural

Item 1. În școala în care vă desfășurați activitatea sunt frecvente situațiile în care copiii cu dizabilități sau deficiențe de dezvoltare sunt marginalizați?

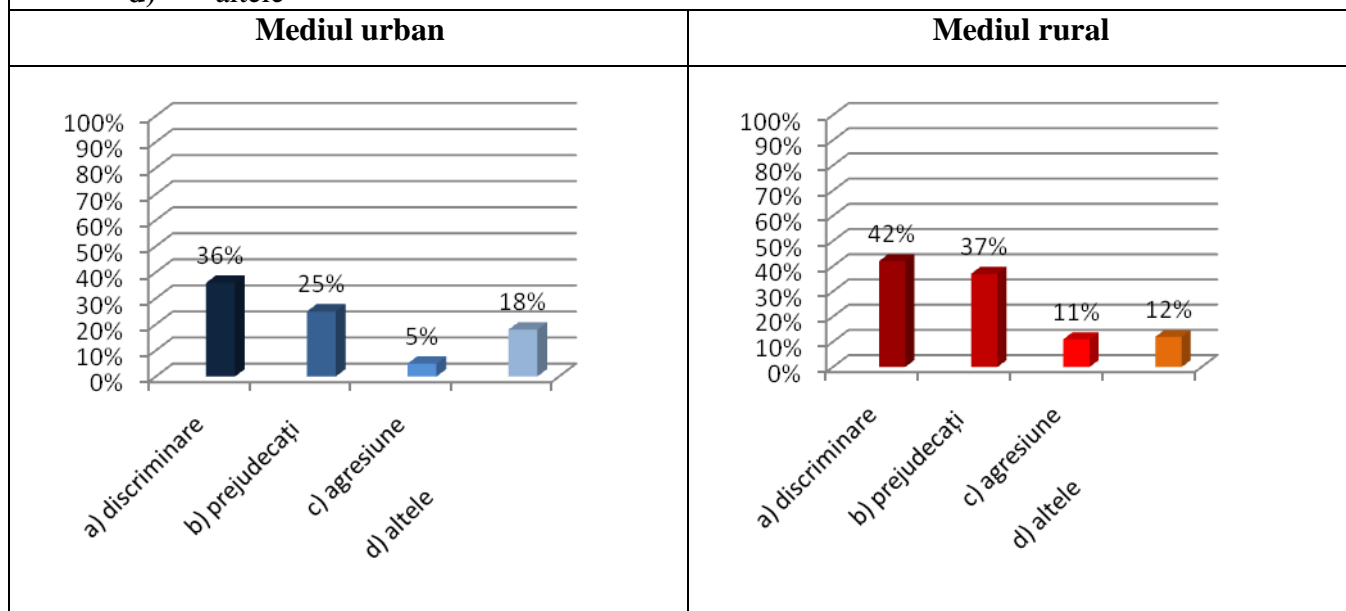
- a) DA
- b) NU

Procentul ridicat pentru răspunsul afirmativ la acest item (59% școli din mediul urban și 72% școli din mediul rural) exprimă dificultățile de acces la programele de educația a elevilor cu CES.

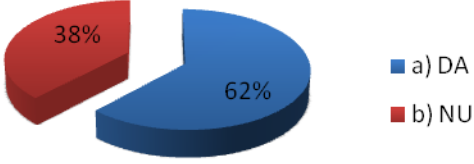
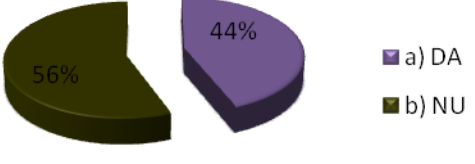
Item 2. Reacția față de dizabilitate / deficiență de dezvoltare a unui copil cu CES se manifestă uneori din partea celorlalți elevi prin:

- a) discriminare,
- b) prejudecăți,
- c) agresiune
- d) altele

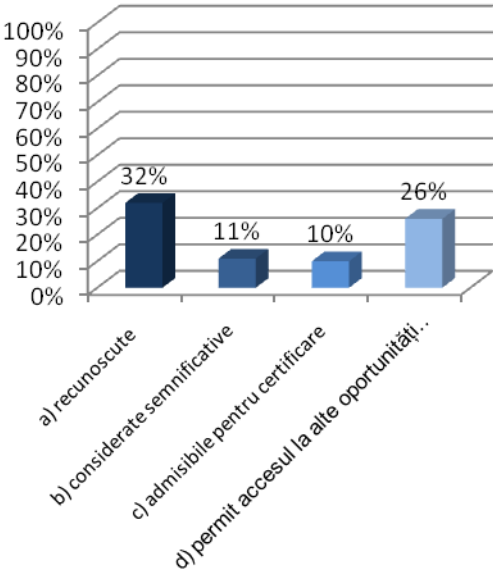
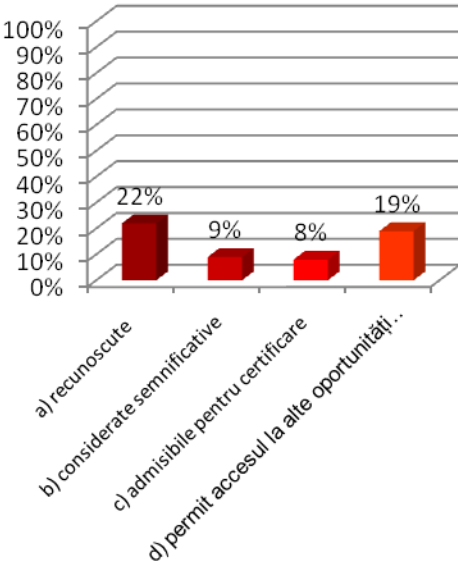

Cele mai frecvente reacție la dizabilitate/ deficiență de dezvoltarea înregistrate în mediul școlar sunt: discriminarea (36% în mediul urban, 42% în mediul rural); prejudecăți (25% în mediul urban, 37% în mediul rural); agresiune (5% în mediul urban, 11% în mediul rural) Se observă o intoleranță mai mare în școlile din mediul rural față de elevii cu CES.

Item 3. Școala în care vă desfășurați activitatea deține resursele necesare pentru a răspunde cerințelor specifice ale celor care învață (elevi)?

a) DA b) NU	
Mediul urban	Mediul rural
	

În ceea ce privește existența resurselor educaționale pentru asigurarea în școli a cerințelor specifice celor care învață se constată un decalaj între cele două medii: în mediul urban au răspuns afirmativ 62%, iar în mediul rural au răspuns afirmativ 44%

<p>Item 4. Pe baza experienței didactice pe care o aveți, apreciați că rezultatele învățării dobândite în cadrul unui proces adaptat și/sau non-formal pot fi ...?</p> <p>a) recunoscute, b) considerate semnificative, c) admisibile pentru certificare d) permit accesul la alte oportunități de învățare</p>	
Mediul urban	Mediul rural
	

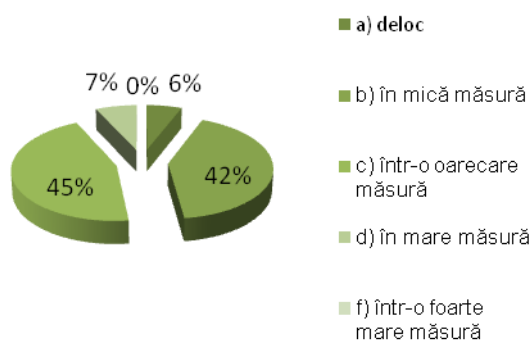
Rezultate ale învățării dobândite ca urmare a procesului de învățarea adaptat și/sau non-formal au fost apreciate de respondenți astfel: în mediul urban- ca fiind recunoscute 32%, considerate semnificative

11%, admisibile pentru certificare 10%, permit accesul la alte oportunități de învățare 26%; în mediul rural- ca fiind recunoscute 22%, considerate semnificative 9%, admisibile pentru certificare 8% , permit accesul la alte oportunități de învățare 19%.

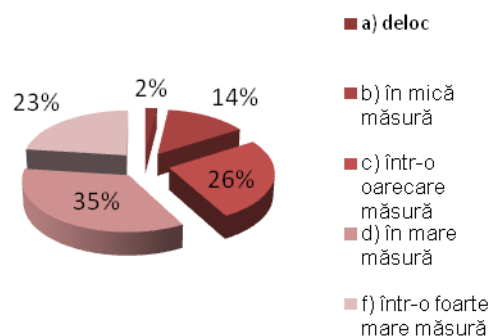
Item 5. Apreciați ca fiind valoroase, importante și relevante, pentru integrarea socio-profesională, competențele obținute de elevii cu CES în școala de masă?

- a) Deloc
- b) În mică măsură
- c) Într-o oarecare măsură
- d) Într-o mare măsură
- e) Într-o foarte mare măsură

Mediul urban

Mediul rural

Din punct de vedere al relevanței și importanței calificărilor/copmpenețelor obținute de elevii cu CES a rezultat că în mediul urban respondenții apreciază cu ”într-o foarte mare măsură” și ”în mare măsură” - 52%, iar în mediul rural respondenții apreciază cu ”într-o foarte mare măsură” și ”în mare măsură” - 58%,

3. Concluzii:

Elevii cu CES întâmpină dificultăți de integrare în școlile incluzive ca urmare a reacțiilor din mediul școlar care se manifestă în mod frecvent sub forma discriminării, prejudecăților și agresiunii.

Există un decalaj între mediul urban și cel rural în privința resurselor educaționale oferite de școală pentru a răspunde cerințelor specifice ale celor care învață. Deși în mediul urban situația este mai bună ea nu se află la un nivel optim.

Adaptarea procesului de predare și învățare la stilului și potențialului de învățare al copiilor este insuficientă, deși rezultatele dobândite sunt recunoscute, considerate ca fiind semnificative și utile pentru accesul la alte oportunități de învățare.

Increderea în relevanța și importanța calificărilor/compențelor obținute de elevii cu CES este moderată în mediul urban și peste medie în mediul rural.

4. Recomandări:

Recunoașterea naturii unice a fiecărui elev și nevoia de a aborda diferențele dintre aceștia prin:

- Flexibilizarea modului în care prezentate informațiile (format, grad de dificultate, succesiune logică etc) în vederea dobândirii de informații, cunoștințe, abilități și implicării fiecărui elev în activitățile de învățare.
- utilizarea modalităților multiple de acțiune și exprimare, pentru a oferi posibilitatea de a demonstra ceea ce știu;
- creșterea oportunităților de implicare, pentru a satisface interesele, pentru a crește motivația, pentru a oferi provocări adecvate
- reducerea barierelor de instruire și asigurarea suportului adecvat,
- susținerea, provocarea și menținerea așteptărilor ridicate pentru toți elevii, inclusiv pentru elevii cu dizabilități .

Un model care poate răspunde recomandărilor formulate anterior este ***Design-ului universal pentru învățare (DUI)***

Modelul *Design-ului Universal pentru Învățare (DUI)* își propune să schimbe designul mediului în loc să schimbe persoana/ elevul. Ceea ce propune acest model este realizarea unor medii care să reducă barierele/blocajele, astfel încât toți elevii să se poată angaja într-o învățare eficientă și semnificativă.

Construcția acestui model se bazează pe următoarele principii:

1. Oferă opțiuni pentru percepție
2. Oferă opțiuni pentru limbă și simboluri
3. Oferă opțiuni pentru comprehensiune
4. Oferă opțiuni pentru acțiunile fizice
5. Oferă opțiuni pentru demonstrarea abilităților de exprimare și a fluenței
6. Oferă opțiuni pentru funcțiile executive
7. Oferă opțiuni pentru atragerea interesului
8. Oferă opțiuni pentru menținerea efortului susținut și a persistenței
9. Oferă opțiuni pentru dezvoltarea inițiativei și auto-controlului

Modelul DUI *Design-ului Universal pentru Învățare* sau UDL - *Universal Design for Learning* se concentrează pe proiectarea de medii de învățare flexibile, incluzive și centrate pe elev pentru a se asigura că toți studenții pot accesa și învăța din materialele, activitățile și sarcinile cursului.

Bibliografie

1. Chicioreanu T. Mar Camacho Learning – perspective europene, în cadrul EUROIN: European Innovation and Inclusion Through Open Education: an interdisciplinary approach ERASMUS+, 575370-EPP-1-2016-1-RO-EPPJMO-MODULE (2016)
1. Constantin, R., Dumitrescu, L., Gavrilă, R.M., Sarivan, L., Stoicescu, D. - Predarea-învățarea interactivă centrată pe elev, ediția a doua revizuită, București(2009)
2. Dobre, I., Studiu critic al actualelor sisteme de e-learning, Referat, Academia Română, Institutul de Cercetări pentru Inteligență Artificială, București, (2010)
3. Grosseck, G. & Malita, L. Ghid de bune practici e-learning. Editura Universitatii de Vest din Timisoara. (2015).
1. Istrate, O. Proiectarea și desfășurarea activităților de învățare cu suport digital. Suport de curs online. Disponibil: iTeach.ro (2018)
1. Învățarea centrată pe elev Ghid pentru profesori și formatori, Proiectul PHARE: RO 2002/000-586.05.01.02.01.01, WYG International Ltd
2. Pânișoară, I. O. - Comunicarea eficientă, ed. a III-a, revăzută și adăugită, Editura Polirom, Iași. (2008)
3. <https://digitaledu.ro/activitati-de-invatare-digitala/>
4. <https://www.digitaliada.ro/materiale-validate>

PROGRAMA ADAPTATA PENTRU STIMULAREA ȘI DEZVOLTAREA COMUNICĂRII COPILOR DEFICIENȚI DE AUZ

**Cătoi Daniela, prof. psihopedagog,
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, Brașov**

Programul de recuperare a copilului cu deficiență auditivă constă în: 1. Copilul trebuie cât mai de timpuriu să fie protezat; 2. Includerea copilului într-un program de terapie; 3. Program de îndrumarea familiei.

În activitățile pe care le programăm pentru copilul deficient de auz trebuie să ținem cont că atenția și capacitatea de concentrare ale copilului sunt de obicei sub nivelul la care le întâlnim la auzitor. Gândirea deficientului de auz are un conținut concret. Gândirea în imagini a copilului deficient de auz permite prea puțin evoluția principalelor calități: profunzimea, rapiditatea, suplețea.

Prezentarea etapelor organizării și dezvoltării limbajului la copilul deficient de auz

1. Etapa antrenării auzului

Exercițiile cuprinse în planul terapeutic audiv-verbal pornesc de la idea că un copil trebuie să audă sunetul și să-l conștientizeze. Copilul învață să asocieze sunetele cu diferite obiecte sau activități. Se consideră că cu cât copilul este expus în mod repetat la mediul sonor dar în mod cât mai atractiv, îi va atrage atenția spre utilizarea auzului.

Pentru că profesorii nu transfera doar conținuturi ci trebuie să creeze experiențe unice pentru copii – vor trebui să creeze jocuri-exercițiu pentru:

a. Perceperea și diferențierea zgomotelor și a sunetelor neverbale: exerciții-joc de ascultare a unor zgomote din mediul ambient; exerciții de depistare a sursei sonore; exerciții de depistare a direcției de unde vine sunetul; exerciții de discriminare între două sau mai multe surse sonore.

b. Perceperea și diferențierea sunetelor preverbale și verbale: exerciții de ascultare și identificare a unor sunete emise de animale; exerciții de ascultare și identificare a unor interjecții cu valoare comunicatională; exerciții de ascultare, identificare și discriminare a vocalelor și consoanelor: izolat, în silabe directe, inverse; exerciții de ascultare, identificare și raportare la obiecte și imagini a unor cuvinte; exerciții de ascultare, identificare și raportare la imaginile corespunzătoare unor structuri verbale mai simple sau mai complexe.

c. Activități de explorare a mediului sonor natural.

d. Etapa de testare este realizată după fiecare etapă de antrenare.

2. Etapa care vizează programul terapeutic complex în reabilitarea verbală

1. Fișa de examinare care vizează:

a. Limbaj – posibilități de receptare (auz, citire pe buze, gesturi)- Impresiv (înțelegerea vorbirii celor din jur) expresiv- pronunțare sunete izolate, posibilitate articulare – structuri gramaticale(sunt sau nu operaționale);

b. Motricitate generală (diverse mișcări)- mișcări mici (încheiat nasturi) aparat fonator(buze, limbă, maxilare);

c. Atitudinea față de vorbire (fuga de efort);

- d. Atenția (concentrare joc: Ce lipsește?), atenție față de vorbire, capacitatea de a asculta;
- e. Percepții și reprezentări spațiale (ex. joc: Reconstituirea întregului, jocuri cu cuburi, orientare în spațiul clasei);
- f. Memorie (nr de repetiții pentru fixarea mnezică a schemei motorii a cuvântului);
- g. Conduita generală (apatie, agerime);
- h. Jocul (stereotip,organizat,independent).

3. Programul de învățare:

- a. Stimularea contactului vizual (stabilirea și menținerea contactului vizual este o abilitate socială foarte importantă;
- b. Respirație non-verbală;
- c. Motricitatea organelor fonoarticulatorii;
- d. Exersarea sunetului în silabe, combinații de sunete;
- e. Exersarea sunetului în cuvinte;
- f. Automatizarea sunetului - Exersarea sunetului în propoziții;
- g. Exersarea sunetului în texte scurte;
- h. Vorbirea independentă: Pentru început folosim limbajul esențial apoi se trece la extinderea limbajului.

Un lucru este bine de știut este acela că tehnologia nu repară auzul; acesta doar îi oferă copilului șansa de a asculta și de a-și forma vorbirea, lucru care trebuie continuat în programe educațional terapeutice.

Bibliografie:

1. Anca, M., Intervenții psihopedagogice în antrenarea funcției auditiv-verbale, Presa Universitară Clujean, Cluj – Napoca, (2000).
2. Atkinson, M., Kilby, D., Roca, I., Language Development in Children, London, Open University Press. (1984).
3. Radu, N.G., Traducerea și adaptarea textului original: Listen Learn and Talk - Another Cochlear Innovation,. (Ediția a doua). Australia: SOS Printing Group, Alexandria NSW(2005).

STRATEGII MODERNE ÎN AMELIORAREA / RECUPERAREA TULBURĂRILOR/DIFICULTĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE

Prof. itinerant Suciu Gabriela-Elena, CSEI Făgăraș

Conceptul de dificultăți de învățare este cunoscut mai ales ca dificultăți școlare și anume ca „dificultăți pe care le întâmpină unii elevi în asimilarea cunoștințelor, în formarea competențelor” (Mircea Stefan, *Lexicon pedagogic*, p.90, 2006, Aramis, București). De obicei, dificultățile de învățare apar de timpuriu, în însușirea cititului (dislexie), a scrisului (disgrfie), a calculului matematic (discalculie) și duc la manifestări de anxietate, neîncredere în sine, pierderea motivației învățării. Elevii cu dificultăți de învățare prezintă întâzieri semnificative față de nivelul obișnuit al achizițiilor școlare, în raport cu programa și cu cadrul de referință constituit de majoritatea colegilor. Una dintre cele mai mari probleme, acuzată frecvent de cei care lucrează cu copiii școlari sau sunt mereu în preajma lor, putând să-i observe continuu și ajungând să-i cunoască foarte bine, rămâne identificarea oportună și corectă a copiilor cu reale dificultăți de învățare. Prin intervenția timpurie psihopedagogică a echipei de specialiști – profesorul pentru învățământul primar, profesor de sprijin, logoped, consilier școlar se vor recupera / ameliora rezultatele școlare ale elevilor cu dificultăți de învățare. Folosirea unor strategii moderne de predare-învățare-evaluare și a unor programe specifice de intervenție se vor recupera / ameliora rezultatele școlare ale elevilor cu dificultăți de învățare.

Educația integrată propune abordarea fenomenului educațional într-o manieră flexibilă, adaptabilă cerințelor și nevoilor speciale ale copiilor integrați în învățământul de masă. Strategiile specifice educației integrate valorifică atât metodologia din educația modernă cât și ansamblul metodelor, proceselor, procedeele și mijloacelor tradiționale, prin aplicarea acestora într-o manieră cât mai adaptată contextului instructiv –educativ.

În același timp, cadrul didactic este cel care realizează integrarea, compatibilizarea conținuturilor și stabilește relevanța acestora în raport cu cerințele curriculare și așteptările comunității.

Predarea integrată a cunoștințelor este considerată o strategie modernă de organizare și desfășurare a conținuturilor, iar conceptul de activitate integrată se referă la o acțiune în care se îmbrățișează metoda de predare-învățare a cunoștințelor, îmbinând diverse domenii și constituirea deprinderilor și abilităților elevilor. Predarea integrată are ca referință nu o disciplină de studiu, ci o tematică unitară, comună mai multor discipline. Abordarea integrată a conținuturilor a fost însoțită de modernizarea celorlalte aspecte ale procesului de învățământ: finalitățile, modurile de organizare a învățării, strategiile, metodele și mijloacele folosite, evaluarea etc. Abordarea integrată a curriculum-ului pune accentul pe formarea unor competențe, atitudini și valori transversale și transferabile, utile pentru dezvoltarea personală și socială a elevilor.

Dintre strategiile didactice utilizate în abordarea interdisciplinară care favorizează învățarea integrată, putem exemplifica: predarea în echipa formată din mai multe cadre didactice, învățarea bazată pe proiect, învățarea prin cooperare, învățarea activă, utilizarea calculatorului.

Utilizarea pe scară din ce în ce mai largă a calculatoarelor a modificat și modul de învățare al elevilor cu dificultăți de învățare. Deoarece ele au posibilitatea de a efectua calcule de bază, îi pot ajuta să achiziționeze aptitudini mai complexe. De asemenea, prin corectarea ortografică automată, ajută elevii cu dificultăți în acest domeniu.

Avantajele utilizării calculatorului pentru educarea elevilor cu dificultăți de învățare: corectare instantanee; repetarea exercițiilor; individualizarea temelor și a ritmului de învățare; interacțiunea cu elevul; evaluarea continuă a nivelului de învățare și a înțelegerii elevului; uniformitatea modului de prezentare, aplicare și evaluare; o nouă motivație de învățare.

Pot fi utilizate tehnici multisenzoriale pentru recuperarea dificultăților de învățare.

Abordarea multisenzorială utilizează materiale diferite simultan, cu scopul de a-l ajuta pe copil să învețe cititul, scrisul și calculul matematic. Informația este prezentată simultan pe mai multe căi senzoriale – vizual, auditiv, kinestezic.

Mijloace folosite: nisipul kinetic, spuma de ras, hârtie abrazivă, litere magnetice, tabla magnetică, simulatoare didactice.

Strategiile de predare/ învățare integrată, precum și nivelurile la care acestea se realizează sunt condiționate de o multitudine de factori, de natură obiectivă și subiectivă .

Cadrului didactic precum și echipei de specialiști cu care interacționează elevii cu dificultăților de învățare le revine rolul de a se orienta spre folosirea celor mai eficiente căi și metode, indiferent dacă ele își au originea într-o alternativă pedagogică modernă sau în pedagogia tradițională. În același timp, cadrul didactic este cel care realizează integrarea, compatibilizarea conținuturilor și stabilește relevanța acestora în raport cu cerințele curriculare și așteptările comunității.

STUDIU DE CAZ- EXEMPLE DE BUNE PRACTICI- ELEVUL I. A.

**Profesor învățământ primar: Marinescu Gabriela Mariana,
Școala Gimnazială Sânpetru, jud. Brașov**

NUMELE ȘI PRENUMELE ELEVULUI: I. A.

JUSTIFICAREA ALEGERII CAZULUI

Am ales acest caz fiind convinsă că pot ameliora situația creată, pot preveni abandonul școlar al copilului și pot ameliora comportamentul deviant pe care acesta îl manifesta în timpul orelor de curs, dar și în pauze, știind că printr-o implicare mai intensă și cu un efort suplimentar se pot realiza ameliorări și se pot recupera unele întârzieri înregistrate în dezvoltare, cauzate în mare parte de condițiile de mediu familial și lipsa totală de interes a familiei față de școală.

De asemenea am avut ca scop sprijinirea și conștientizarea familiei în ceea ce privește rolul ei activ în creșterea și educarea propriului copil, precum și cu referire la relațiile familie – copil-școală, relații ce trebuie bazate pe încredere și respect reciproc.

Informații generale

Provine dintr-un mediu familial cu potențial intelectual foarte scăzut. În colectivul clasei s-a integrat destul de bine, fiind o fire sociabilă, comunicativă.

DESCRIEREA CAZULUI

Caracterizarea generală a subiectului:

Vârsta la intrarea în școală: 6 ani și 8 luni

Copil inadaptat, excesiv de impulsiv, autoritar în relație cu colegii, incapabil de a finaliza o acțiune intelectuală, refuzul de acceptare a sarcinilor strict școlare.

Din cauza condițiilor precare de mediu precum și a lipsei de atenție și comunicare, a faptului că nu a frecventat cursurile învățământului preșcolar, iar învățământul primar l-a frecventat în salturi, acumulând un număr mare de absente, motiv pentru care elevul repetă clasa IV-a pentru a patra oară. Prezintă o întârziere de aproximativ 2 ani față de normalitate, necesitând un program educativ special, intens pentru a recupera (pe cât este posibil) cunoștințele, priceperile și deprinderile pierdute și a se putea integra în programul și cerințele școlii.

La nivelul organelor de simț: deficiența vizuală. Motricitatea fină, este slab dezvoltată, dar are aptitudini sportive. Are un intelect liminar. Limbajul era situat la nivel limitat, având un vocabular sărac. Reprezentările sunt sărace. În gândire prezintă dificultăți de analiză și sinteză. Memoria – memorează cu mare greutate doar poezii scurte. Atenția era instabilă.

Are formate deprinderile elementare de muncă și autoservire, dar prezintă dexteritate manuală scăzută în realizarea unor lucrări la abilități practice

Evaluare pedagogică: Este necooperant, are nivel de inteligență mediu, capacitate slabă de efort, concentrare redusă, are atenție destul de greu de captat și stare de agitație psihomotorie negativist, e capricios și lăbil emoțional.

Comportamente ale copilului: Nu observă detaliile, întâmpină greutăți când trebuie să-și mențină atenția concentrată mai mult timp, trece cu ușurință de la o acțiune la alta, nu finalizează ce a început, când i se vorbește, dă impresia că nu există, nu urmează cerințele celorlalți, refuză activități care cer efort intelectual, se lasă distras de stimuli externi, răspunde fără să aștepte ca întrebarea să fie complet formulată, este uituc, nu poate să-și aștepte rândul în jocuri și activități de grup, îi întrerupe și deranjează pe ceilalți, vorbește mult, fără să-i pese de constrângerile sociale, acționează fără să gândească (din impuls), se expune unor situații periculoase, fără să conștientizeze riscul și consecințele.

OBIECTIVE

- determinarea cauzelor acestei situații
- eliminarea acestor cauze

- elaborarea unui proiect educațional de intervenție care să remedieze prin acțiune de consolidare situația, să ridice gradul de pregătire a copilului și să se prevină abandonul școlar, să-i redea încrederea în sine, să-l conducă spre o atitudine pozitivă.

STRATEGII DE INTERVENȚIE A CADRULUI DIDACTIC

I. IDENTIFICAREA SUBIECTULUI ȘI A SITUAȚIEI:

Am observat impulsivitatea și tendința de a se impune față de colegi, nerezolvarea sarcinilor școlare, incapacitate de a finaliza acțiunile intelectuale, rămânere în urmă la învățatură: citește cu dificultate, sacadat, deformează cuvintele, nu înțelege mesajul textului citit, scrie cu mare dificultate, cu omisiuni, nu respectă regulile de scriere corectă și de așezare în pagina caietului, incorect gramatical, face calcule de adunare și scădere cu sprijin, operează cu noțiuni simple, fără a realiza conexiuni logice.

II. DIAGNOZĂ ȘI PROGNOZĂ

A) COLECTAREA INFORMAȚIILOR s-a realizat prin: ședințe individuale la care a participat mama copilului, întrevederi cu părinții, discuții cu alte rude ale copilului, discuții cu învățătoarele anterioare, profesorul de sprijin, profesorul – psiholog al școlii, analiza documentelor școlare : catalog, fișa psiho-pedagogică, analiza produselor activității : caiete, desene, fișe de evaluare, lucrări practice, precum și observarea comportamentului școlar

B) CUNOAȘTEREA VARIABILELOR SOCIO-FAMILIALE:

Stare civilă-părinți: -Căsătoriți

Relații: Relații uneori violente, tatăl mai mult plecat, iar mama neglijează educația copiilor, implicându-i în activități gospodărești; Indiferența părinților față de școală.;

Istoria cuplului parental: - Mamă se implică sporadic, mai ales la insistențele școlii, iar tatăl nu se implică, ziua este mai mult plecat după un loc de muncă;

Situația familiei: -Condiții de trai modeste, dar multă mizerie. Elevul este cel de-al treilea fiu al familiei din 4 frați. Are un frate mai mare (18 ani), a terminat 8 clase, lucrează ocazional pentru ajutorarea familiei, un frate de 15 ani, înscris la liceu, un frate de 8 ani, elev. Cu toții locuiesc într-o casă cu patru camere.

Atmosfera familială: - Uneori tensionată , cauzată de consumul de alcool, țigări și a gradului de incultură a membrilor familiei.

Relația părinți-copil: - Amenințări verbale, injurii, pedepse.

Cultura familială: - nivel scăzut

C) FIȘĂ INDIVIDUALĂ DE EXAMINARE PSIHO-PEDAGOGICĂ

Antecedente fiziologice: Am luat legătura cu familia și cu medicul pediatru pentru a afla istoricul dezvoltării fizice și starea de sănătate a copilului. De la mamă am aflat că în urma unui accident casnic produs la vârsta de 5 ani copilul are cristalini artificiali fiind operat de 5 ori.

Achiziții școlare: - **minime**- Nu a frecventat grădinița, reține cu foarte mari eforturi cunoștințe, are memorie foarte slabă, limbaj inadecvat, precum și imposibilitatea concentrării atenției, motivație și voință slabă.

Petrecerea timpului liber: Participă la activitățile gospodărești ale familiei, se joacă cu cei apropiați.

D) OBSERVAREA COMPORTAMENTULUI ȘCOLAR

Conduită: Are comportament inadecvat în cadrul colectivului, atitudine ofensivă față de colegi și profesori, nu se supune regulilor colectivului / școlii.

Motivare comportament: Manifesta lipsă de interes față de disciplinele școlare / față de sarcinile școlare. Din cauza problemelor comportamentale și a atitudinii ofensive este respins de către colegi și, în consecință, nici el nu știe să relaționeze cu aceștia. Repetând de mai multe ori clasa a IV-a este reticent la apropierea față de cei din jur.

Nonrăspuns la cerințele programei școlare: Copilul refuză să îndeplinească cerințele școlare în afara prezenței învățătoarei din incapacitatea de a finaliza o activitate intelectuală singur, nu-și face tema niciodată, lipsește frecvent sau întârzie dimineața, nu vine îmbrăcată adecvat (nu are uniformă) și nu respectă normele de igienă.

Reacții verbale inadecvate: Injurii și alte expresii de acest gen-dar nu în fața învățătoarei.

Strategii de intervenție: Pentru a rezolva situația existentă și pentru a putea acționa strategia pe care am aplicat-o a fost ca mai întâi să realizez o cunoaștere deplină a elevului știind foarte bine că numai așa îl voi putea înțelege și ajuta. Pentru a putea să îl sprijin să dobândească aptitudini minimale în vederea integrării școlare și pentru a consilia părinții am realizat metode de cunoaștere (individuale și de grup) a personalității. Am observat copilul în anumite situații, am studiat fișa medicală. La activități manifestă interes de scurtă durată.

Am intervenit prin: Dezvoltarea relațiilor de colegialitate, colegii încep să-l încurajeze și să-l ajute la efectuarea unor sarcini, sprijin susținut din partea învățătoarei, acordarea unei atenții deosebite :îi evidențiez în public doar calitățile, îl laud în zilele când s-a comportat frumos și a fost mai activ, antrenarea în activități ca: împărțitul mâncării, ștersul tablei și orice altă activitate gospodărească (primește cu plăcere sarcinile, a devenit dornic să mă ajute, săritor), astfel a devenit membru activ al grupului în jocurile didactice desfășurate în clasă i se dau rolurile care-i plac, este ținut numai în prima bancă, datorită deficienței de vedere, este încurajat chiar și pentru performanțe minime, este recompensat prin laude, diplome de bună purtare, mici premii.

CONCLUZIILE INTERVENȚIEI

Familia copilului a devenit mai cooperantă și interesată să cunoască posibilitățile de a progresa ale copilului.

S-au fost înregistrate progrese în activitatea didactică. În prezent elevul citește destul de bine, în ritm propriu, face copieri relativ corect, scrie după dictare cu mici erori. Face calcule de adunare și scădere cu trecere peste ordin (cu ajutor din partea învățătoarei), a memorat înmulțirea cu 2, 3, 4, 5. Incurajator este că și-a schimbat comportamentul și fața de colegi și fața de învățătoare . Am reușit să-i câștig încrederea și să-l fac să colaboreze cu mine pentru ca să poată recupera întârzierile.

În felul acesta am ajutat copilul să vină la școală cu optimism, chiar dacă nu are rezultate foarte bune, faptul că s-a adaptat la programul școlar (nu mai lipsește, nu mai întârzie –vine printre primii, nu mai deranjează ora –chiar dacă a terminat de făcut exercițiul dat, își găsește singur ceva de lucru.

S-au realizat progrese la nivel comportamental, devenind sociabil cu colegii, implicându-se în activitățile școlare și extrașcolare, integrându-se astfel în colectivul clasei.

EXEMPLE DE BUNE PRACTICI IN ACTIVITATILE ELEVILOR CU CES

Prof.inv.primar,Moldoveanu Renatte

Scoala Gimnaziala Sanpetru - Brasov

Activitățile extrașcolare și extracurriculare ocupă un loc aparte în viața școlară a elevilor cu CES. Ele vizează implicarea unui număr cât mai mare de elevi în diverse activități organizate atât în școală cât și în afara ei.

Prin natura lor, activitățile extracurriculare vin să completeze foarte bine latura educativă a elevilor. De aceea, școala noastră încurajează astfel de activități.

Proiectele educative derulate în cadrul parteneriatelor cu diverse instituții au ca scop implicarea, comunicarea, sprijinul reciproc, prietenia, încrederea, dăruirea. Aceste parteneriate sprijină dezvoltarea unei atitudini pozitive, autonome, care să armonizeze relațiile cu sine și cu ceilalți, cu mediul înconjurător. Relația de prietenie nu este numai o posibilitate, ci și o necesitate.

Prin intermediul acestor proiecte, copiii au posibilitatea de a-și lărgi cercul de cunoștințe prin cunoașterea altui mod de viață, a altor persoane, atât normale cât și cu dizabilități, a altor spații geografice. Aceste oportunități ajută la integrarea lor socială, dezvoltarea personalității, formarea capacității de a comunica și cu alte categorii de tineri.

Activitățile extracurriculare contribuie la gândirea și completarea procesului de învățare, la dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor elevilor, la organizarea rațională și plăcută a timpului lor liber. Având un caracter atractiv, copiii participă într-o atmosferă relaxantă, cu însuflețire și dăruire, la astfel de activități.

Potențialul larg al activităților extracurriculare este generator de căutări și soluții variate. Succesul este garantat dacă ai încredere în imaginația, bucuria și în dragostea din sufletul copiilor, dar să îi lași pe ei să te conducă spre acțiuni frumoase și valoroase.

Scopul activităților extrașcolare este dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea elevilor în activități cât mai variate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru activități socio-culturale, facilitarea integrării în mediul școlar, oferirea de suport pentru reușita școlară în ansamblul ei, fructificarea talentelor personale și corelarea aptitudinilor cu atitudinile caracteriale.

Activitățile extrașcolare se desfășoară într-un cadru nonformal, ce permite elevilor cu dificultăți de afirmare în mediul școlar să reducă nivelul anxietății și să-și maximizeze potențialul intelectual.

Oricât ar fi de importantă educația curriculară realizată prin procesul de învățământ, ea nu epuizează sfera influențelor formative exercitate asupra copilului. Rămâne cadrul larg al timpului liber al copilului, în care viața capătă alte aspecte decât cele din procesul de învățare școlară.

Am început derularea unui proiect educațional cu titlul „Toți suntem egali sub soare”. Acesta răspunde nevoii de a organiza activități care să urmărească îmbogățirea cunoștințelor elevilor, prin achiziționare de noutăți, dezvoltarea și lărgirea orizontului lor cultural, participarea activă, conștientă și responsabilă la propria formare, contactul cu lumea reală, observarea și studierea fenomenelor în condiții naturale și sociale, dezvoltarea deprinderii de a se descurca într-un mediu diferit, să formeze și să consolideze atitudini și convingeri. Întreaga paletă de activități se desfășoară respectând particularitățile de vârstă ale copiilor și utilizând o serie de resurse materiale și umane variate pentru realizarea în condiții corespunzătoare a activităților propuse.

Proiectul educational „Toți suntem egali sub soare “ are ca scop socializarea copiilor cu nevoi speciale și adaptarea lor la cerințele societății.

Am lucrat cu mult entuziasm și emoție la gândul că lucrările noastre vor fi văzute și apreciate. Am pus în ele toată dragostea noastră pentru sărbători creștine, pentru Dumnezeu și pentru ei, prietenii noștri de la distanță.

Dincolo de toate acestea, trebuie să accentuăm esența proiectului – socializarea, prin adaptare la celălalt, prin respectarea regulilor de grup. Copiii învață să descopere împreună, să comunice, să se organizeze, să respecte reguli, să avanseze propuneri, să aibă încredere în sine și, mai ales, să se bucure împreună. Experiențele de grup încheagă prietenii, dărâmă barierele prejudecăților, dau naștere la solidarități și adaptări la situații sociale în miniatură. Activitățile extracurriculare nu se pretează la metode tradiționale, cele mai eficiente, în atingerea obiectivelor propuse, s-au dovedit a fi cele interactive de grup, de tipul învățare prin cooperare, jocuri de rol, dezbateri. Nici o metodă nu este infailibilă sau perfectă, depinde de ingeniozitatea fiecărui profesor de a o utiliza, de a-i găsi cele mai bune posibilități de angajare în activizarea elevilor.

Pentru atingerea obiectivelor propuse în acest proiect educațional, alături de conversație, expunere, vizita, ziua porților deschise sau realizarea de postere, am folosit și câteva metode de facilitare a interacțiunii și comunicării dintre elevi, numite și *exerciții de încălzire* sau de *spargere a gheții*.

Activitățile extrascolare și extracurriculare ocupă un loc aparte în viața școlară a elevilor cu CES. Ele vizează implicarea unui număr cât mai mare de elevi în participarea la diverse activități organizate în școală cât și în afara ei .

S-a încercat o diversificare a activităților extracurriculare pentru atragerea elevilor într-un spațiu educativ cu rol de formare în defavoarea timpului petrecut de aceștia pe stradă sau în alte locuri cu influență negativă asupra lor.

Aceste acțiuni urmăresc stimularea mentală, antrenarea fizică, integrarea socială și dezvoltarea abilităților copiilor cu nevoi educative speciale prin activități creative, de imaginație și terapeutice cum ar fi: Crăciunul, 8 Martie, 1 Iunie, sărbătorirea zilelor de naștere ale copiilor, încercarea nu numai stimularea laturii cognitive ci și celei artistice. Recunoasterea publică a performanțelor – indiferent de natura acestora, duce la dezvoltarea unei imagini de sine pozitive, la creșterea încrederii în forțele proprii și stimularea motivației.

Proiectele educative derulate în cadrul parteneriatelor cu diverse instituții au ca scop implicare, comunicare, sprijin reciproc, prietenie, încredere, daruire. Aceste parteneriate sprijină dezvoltarea unei atitudini pozitive, autonome, care să armonizeze relațiile cu sine și cu ceilalți, cu mediul înconjurător. Relația de prietenie nu este numai o posibilitate, ci și o necesitate.

Activitățile extracurriculare sunt apreciate atât de către copii, cât și de factorii educaționali în măsura în care:

- valorifică și dezvoltă interesele și aptitudinile copiilor;
- participarea este liber consimțită, necondiționată, constituind un suport puternic pentru o activitate susținută;
- au un efect pozitiv pentru munca desfășurată în grup;
- sunt caracterizate de optimism și umor;
- creează un sentiment de siguranță și încredere tuturor participanților;
- contribuie la dezvoltarea armonioasă a copiilor.

În același timp rolul acestor activități extracurriculare are un caracter colectiv care conduce la « sudarea legăturii » dintre cei mici, îi învață să trăiască în grup și să aparțină unui grup.

Bibliografie:

1. Bîrzea, C.(1995). Arta și știința educației. București: EDP.
2. Cerghit, I. (2002). Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii. București: Ed. Aramis.
3. Crețu. C. (1998). Curriculum diferențiat și personalizat. Iași: Polirom
4. Ionescu, M., Radu, I. (coord), (2004), Didactica modernă, editia a II-a, Cluj- Napoca: Editura Dacia.
5. Ionescu, M. (2007). Instrucție și educație, Ed. a III-a. Arad: Vasile Goldiș University Press.
6. Văideanu, G. (1988). Educația la frontiera dintre milenii. Buc.: Ed. Politică.